

них особистісних якостей майбутнього вчителя слід реалізувати у навчально-виховному процесі університету педагогічні умови розвитку цих якостей, що у майбутньому має стимулювати процеси самовиховання та саморозвитку, забезпечуючи акмеологічний розвиток особистості.

Герасімова Н. Є.

До проблем індивідуальної професійної реалізації

Усвідомлення потреби в самоактуалізації виникає на певному рівні розвитку індивідуальності і пов'язано з високим рівнем саморозуміння, внутрішньої інтегрованості та диференційності сприймання світу. Незалежно від рівня усвідомлення цінностей кожна людина у вчинках і поведінці виходить саме з них, утілюючи в цих цінностях частку себе. Розширюючи знання про навколишній світ і про себе, набуваючи досвіду взаємині із ним, людина реалізує свій потенціал розвитку навіть тоді, коли не має змоги передбачити або спланувати великі перспективи цих процесів. Індивідуальна самореалізація особистості має дві сторони: інтервальну й екстервальну. Під інтервальною ми розуміємо внутрішній процес усвідомлення й розвитку особистості як інтеграцію досвіду й розгортання її духовних та інтелектуальних потенціалів; а під екстервальною – самоактуалізацію особистості, втілення нею в життя певних внутрішніх змістів і творчу активність. В інтервальному аспекті ключовим стає поняття розвитку, в екстервальному актуалізація розвитку може потребувати особистої уваги.

Характер суб'єктивних труднощів особистості, пов'язаних з проблемами самореалізації в процесі професійного самовизначення, визначають специфічні характеристики її „Образу Я”. „Образ Я” як систематичне утворення стійких уявлень суб'єкта про себе, як система усвідомлення елементів індивідуальності характеризується певними якостями, може бути цілісною або суперечливою, повною або фрагментарною, сталою або рухливою. Якісно нові особливості особистості, які проявляються на певному етапі онтогенезу, пов'язані не стільки з формуванням окремих психічних функцій, скільки з кардинальними змінами в структурі і змісті особистості студента. З ранньою юністю пов'язана поява професійного самовизначення, яке поділяється на три великих періоди: 1) Період фантазій, який властивий дітям до 11 років; 2) Період пробних виборів: а) період 11-17 років, коли вибір визначається інтересами; б) коли вибір визначається здібностями, вміннями (13-14 років); в) коли вибір визначається цінностями особистості (15-16 років); г) перехідний період (17 років), коли відбуваються зміни типу життя, або як кажуть людина вступає в нову соціальну ситуацію розвитку; 3) Період реалістичного вибору після 17 років включають 3 стадії: а) дослідницьку; б) стадія кристалізації, коли проводиться оцінка багатьох факторів, які впливають на вибір; в) стадія деталізації, уточнення вибору. Всі ці періоди охоплює шкільне навчання. В школі дуже багато можливостей для систематичної, профорієнтаційної роботи з учнем, на відміну від служби зайнятості, де проблему самовизначення доводиться вирішувати в дуже прагматичному режимі. В школі ціннісно-моральні проблеми професійного самовизначення повинні висуватися на перший план, стаючи проблемою життєвого і особистісного самовизначення. Відомі наступні основні типи самовизначення особистості: життєве самовизначення (де професійне самовизначення є найважливішою складовою частиною); особистісне самовизначення (як вищий рівень життєво-

го самовизначення). Професійне самовизначення є значущим для багатьох людей, але воно реалізується в контексті життя. Поняття „кар'єра" включає в себе послідовність і комбінацію ролей, котрі людина виконує впродовж життя. Отже, професійне самовизначення є частиною кар'єри. Якщо розглядати професійне самовизначення у зв'язку з життєвим і особистісним самовизначенням, то поняття кар'єри і професійне самовизначення виявляються цілком співвідносними. Таким чином, сучасне розуміння кар'єри – це не тільки успішність в професійній діяльності, але і успішність життя. Звісно, життєве самовизначення припускає більш високу ступінь свободи вибору. Однак людина може жити, змінювати і освоювати різноманітні соціальні ролі чи навіть виконувати декілька ролей паралельно, діючи при цьому внутрішньо пасивно, за визначним зразком („як всі нормальні люди"), а може виступати творцем свого життя, суб'єктом самовизначення. Кардинальна відмінність процесу соціалізації ролей в ході онтогенезу від свідомого вибору особистістю соціальної ролі полягає в тому, що в першому випадку роль оволодіває особистістю, а в іншому випадку особистість оволодіває роллю, використовуючи роль, як інструмент, як засіб для перебудови своєї поведінки в різноманітних ситуаціях.

Рум'янцева К. Є.

Педагогічні умови професійної підготовки майбутніх економістів

Нині система підготовки економістів у ВНЗ України скерована галузевими стандартами вищої освіти МОН України, які визначають освітньо-кваліфікаційні характеристики випускників відповідних напрямів підготовки. Серед типових задач, які повинен розв'язувати фахівець економічного профілю, ми виділили для свого дослідження наступні: застосування економіко-математичних методів і моделей в управлінні виробництвом, його організація і планування; використання комп'ютерної техніки при обробці періодичних звітів і аналізі виконання виробничих планів, планів по постачанню сировинно-енергетичних ресурсів тощо.

На нашу думку, організація процесу професійної підготовки майбутніх економістів повинна бути спрямована передусім на формування та розвиток готовності студента до *розв'язання творчих фахових завдань*, використовуючи різні види моделювання. Відмова від стандартної постановки математичної задачі викликає інтерес у студентів, тому що акцентує їх увагу на аналізі змісту завдання, на пошуку необхідних математичних теорем та формул і потім – на виконанні відповідних обчислень. Більшість творчих фахових завдань носить проблемний характер, це сприяє застосуванню математичної інформації для аналізу поставленої проблеми, стимулює майбутніх економістів до оволодіння новими знаннями. Розробляючи систему творчих фахових завдань, ми враховували об'єктивні умови, в яких відбувається формування готовності майбутніх економістів до розв'язання творчих фахових завдань засобами моделювання, а саме: 1) низький рівень математичної підготовки студентів; 2) різний рівень математичних знань, умінь та навичок; 3) мала кількість годин (225 – аудиторних, 135 – самостійна робота студентів); 4) студенти навчаються на першому курсі і недостатньо володіють економічною термінологією; 5) на вивчення дисципліни впливає процес адаптації до нових умов навчання. Важливою педагогічною умовою підвищення рівня професійної підготовки майбутніх економістів вважаємо *застосування математичного моделювання у процесі розв'язання творчих фахових завдань*. У ході розв'язання творчих фахових завдань